

Υπάρχουν παγίδες ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ;

● Του Μίκη Παπαϊωάννου

Καθηγητή Πληροφορικής στην Ιερατική Σχολή Απ. Βαρνάβας

- Β' ΜΕΡΟΣ (τελευταίο) -

ΟΙ ΠΑΓΙΔΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας μέσω γραπτών μηνυμάτων των χρηστών του διαδικτύου από όλο τον κόσμο κρύβει τις δικές της παγίδες. Κατ' αρχάς στην επικοινωνία με τον τρόπο αυτό υπάρχει δυνατότητα απόκρυψης των πραγματικών προσωπικών στοιχείων των συμμετεχόντων. Το φύλο, η ηλικία, το όνομα, εύκολα παραποιούνται, μια και στο διαδίκτυο είσαι ό,τι δηλώσεις. Επίσης τα chat rooms, ομάδες, όπου άτομα με παρόμοιες ανάγκες, αναζητήσεις ή πεποιθήσεις συζητούν διάφορα θέματα, που τους ενδιαφέρουν,

αποτελούν διαδικτυακούς τόπους, όπου εύκολα μπορούν οι επιτήδριοι να στήσουν τις παγίδες τους, για να παγιδεύσουν άτομα και εύκολα μπορούν να τα κατευθύνουν και να τα εκμεταλλεύονται ποικιλύτρωπα.

Τρομοκρατία

Όταν μια ομάδα συζήτησης έχει σαν θέμα τα προβλήματα κοινωνικής δικαιοσύνης ή ρατσιστικά θέματα, επιτήδριοι εισέρχονται με διάφορα χαρακτηριστικά, ηλικίες, φύλο και θρησκεία, προθώντας απόψεις, που βοηθούν στην προετοιμασία ατόμων για τρομοκρατικές ενέργειες. Καθοδηγούν τους χρήστες να ενημερωθούν από ιστοσελίδες, όπου τρομοκράτες εξηγούν το δίκαιο του αγώνα τους. Εντοπίζουν άτομα που με τις απόψεις τους θα μπορούσαν εύκολα να εισαχθούν και να αγω-

νιστούν για τους σκοπούς της τρομοκρατίας και βήμα - βήμα τους μυσούν σε οργανώσεις, τους εκπαιδεύουν στην κατασκευή εκρηκτικών, και τους καθοδηγούν για την εκπλήρωση αποστολών. Με τον τρόπο αυτό η τρομοκρατία σήμερα είναι δύσκολο να παταχθεί, μια και οι ομάδες αποτελούνται από άτομα, που διαμένουν σε διάφορα σημεία του κόσμου και εμφανίζονται με εντελώς εικονικό προφίλ. Η κατασκευή βομβών, η προμήθεια και η αγορά όπλων και πυρομαχικών είναι τόσο εύκολο να επιτευχθούν μέσα από οδηγίες, που περιέχονται στο διαδίκτυο, ώστε οι τρομοκράτες να μπορούν πλέον εκ του ασφαλούς να οργανώνουν τρομοκρατικές ενέργειες, εμπλέκοντας στα δίκτυά τους ανθρώπους, που ξεκινούν με αγνές προθέσεις.

Αιρέσεις

Έναν άλλο τρόπο εκμετάλλευσης ανθρώπων για διάφορες αποστολές, και μάλιστα κάτω από τον μανδύα της πίστωσης και της εκτέλεσης του έργου του Θεού, που δρα εντελώς ανάλογα με την τρομοκρατία, είναι οι διάφορες αιρέσεις, σατανιστικές λατρείες και παραθησκευές. Εντοπίζουν άτομα με συγκεκριμένα προβλήματα ή αναζητήσεις από το διαδίκτυο και με πολύ συγκεκριμένους τρόπους τους προσηλυτίζουν και τους εντάσσουν στην ομάδα τους. Στη συνέχεια τους αναθέτουν αποστολές, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται αυτοκτονίες, ομαδικές αυτοκτονίες, δολοφονίες, παρακολούθησεις, μέχρι και ανθρωποφαγία.

Σεξ

Αν οι προηγούμενες παγίδες (τρομοκρατία και αιρέσεις) πρέπει να στηθούν για άτομα, που έχουν μια προδιάθεση και ασχολούνται με παρεμφερή θέματα, οπότε τα θύματα πρέπει να ψάξεις, για να τα βρεις, δεν συμβαίνει το ίδιο και με παγίδες, που έχουν σχέση με το σεξ. Όλοι οι άνθρωποι, άνδρες και γυναίκες, παιδιά και μεγάλοι είτε από περιέργεια, είτε από αναζήτηση ηδονής και σεξουαλικής διέγερσης, είναι ευάλωτοι σε τέτοια θέματα. Οι δυνατότητες, που παρέχει η τεχνολογία με έγχρωμες φωτογραφίες και βίντεο εύκολα μπορούν να παρασύρουν τον καθένα μας. Εταιρείες προσφέρουν, είτε δωρεάν, είτε επί πληρωμή (συνήθως με συνδρομή), ηλεκτρονικό περιεχόμενο (εικόνα, βίντεο και ήχο), κατακλύζοντας το διαδίκτυο. Επειδή εύκολα παρασύρουν στα δίκτυα τους χρήστες υπολογιστή (ιδιαίτερα νέους), επενδύουν στις τελευταίες λέξεις της τεχνολογίας και σε εξειδικευμένο προσωπικό προκειμένου να στήσουν παντού παγίδες. Κάθε μορφής ανωμαλία έχει μετονομαστεί σήμερα σε σεξουαλική διαφορετικότητα ή προτίμηση, που, όχι μόνο δεν πρέπει να την αποφεύγει

κάποιος, αλλά θα πρέπει να τα δοκιμάζει ο καθένας. Πορνογραφία, παιδική πορνογραφία, παιδεραστία, βρεφική πορνογραφία, ομοφυλοφιλία ανδρών και γυναικών, ζωοφιλία κ.λπ. είναι μερικές από τις κατηγορίες, που προωθούν οι εταιρείες αυτές, προκειμένου να αποκτήσουν πελάτες. Είναι προφανές ότι πολλές από αυτές τις δραστηριότητες είναι παράνομες στις πιο πολλές χώρες, όμως η αδυναμία εντοπισμού των υπολογιστών που φιλοξενούν το περιεχόμενο αυτό οδηγεί στον κατακλυσμό του διαδικτύου με τέτοιο περιεχόμενο. Τα έσοδα, είτε από συνδρομές, είτε από διαφημίσεις, σε τέτοιες ιστοσελίδες υπολογίζονται σήμερα σε τρισεκατομμύρια δολάρια. Η διάδοση κακόβουλων προγραμμάτων μέσα από αυτές τις ιστοσελίδες σε μια προσπάθεια να εγκλωβίσουν τους επισκέπτες τους σε συνεχείς επανεπισκέψεις είναι σχεδόν σε όλους επιβεβλημένη. Μερικά μόνο από τα προβλήματα που δημιουργούνται περιλαμβάνουν:

- 1.** Βομβαρδισμό με αναδυόμενα πορνογραφικά διαφημιστικά.
- 2.** Ανάδυση νέων διαφημιστικών σελίδων, μόλις ο χρήστης πάει να κλείσει μια τέτοια σελίδα.
- 3.** Αλλαγή της αρχικής σελίδας του χρήστη με τη διαφημιζόμενη πορνογραφική σελίδα.
- 4.** Επαναφορά της σελίδας αυτής από τον χρήστη δεν λειτουργεί, μια και κακόβουλο πρόγραμμα την επαναφέρει στην πορνογραφική.
- 5.** Αντικατάσταση των προσαρμογών του χρήστη όσον αφορά ταπετσαρία ή προφύλαξη οθόνης με ανάλογα πορνογραφικά θέματα.
- 6.** Επαναδρομολόγηση ιστοσελίδων, ώστε άλλη σελίδα να ζητά ο χρήστης και άλλη να του παρουσιάζεται.
- 7.** Διακοπή της σύνδεσης με το διαδίκτυο και έναρξη σύνδεσης μέσω του πορνογραφικού εξυπηρετητή, ο οποίος όμως χρεώνει τον τηλεφωνικό λογαριασμό του χρήστη με υπέρογκα ποσά.

Άλλες μέθοδοι, που χρησιμοποιούνται για παραπλάνηση χρηστών και παραπομπή τους, χωρίς να το ζητήσουν, σε σελίδες πορνογραφικού περιεχομένου είναι:

- 1.** Αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με περιεχόμενο, που προκαλεί, χρησιμοποιώντας μάλιστα όλες τις μορφές πρόκλησης. Μηνύματα με εικόνες, υπερσυνδέσμους για παρακολούθηση βίντεο, αλλά και προκλητικά γραπτά μηνύματα. Πολλές φορές αναφέρουν ότι η αποστολέας είναι ένα απλό κορίτσι, που νιώθει μοναξιά, και ζητά λίγη παρέα, ενώ σε πιο προχωρημένα μηνύματα

καλούν τον χρήστη να τις παρακολουθήσει ζωντανά σε διάφορες πορνογραφικού περιεχομένου σκηνές μέσω webcam.

2. Εισαγωγή κειμένων, φωτογραφιών και βίντεο με παραπλανητικές λέξεις κλειδιά, ώστε οι μηχανές αναζήτησης, που χρησιμοποιούν οι χρήστες, να περιλαμβάνουν στα αποτελέσματα αναζήτησης (και μάλιστα στις πρώτες θέσεις) τις ιστοσελίδες τους. Από στατιστικές γνωρίζουν τις λέξεις κλειδιά, που χρησιμοποιούν συχνότερα οι χρήστες, και έτσι το έργο τους είναι πολύ εύκολο. Ιδιαίτερα, όταν αναζητά ο χρήστης εικόνες ή βίντεο, οι ευκαιρίες, που δημιουργούνται, είναι τεράστιες.

3. Διαφημιστικές πορνογραφικές φωτογραφίες ή βίντεο μετονομάζονται σε αρχεία με μεγάλη ζήτηση σε δίκτυα ανταλλαγής αρχείων. Με τον τρόπο αυτό, ενώ π.χ. κάποιος ψάχνει και βρίσκει ένα δημοφιλές τραγούδι ή βιντεοκλίπ κάποιου επιτυχημένου τραγουδιστή, όταν το κατεβάσει μέσω του διαδικτύου στον υπολογιστή του και πάει να το ακούσει, αντί αυτού, που περιμένει, έρχεται σε επαφή με ένα πορνογραφικό περιεχόμενο, που τον παρακινεί να επισκεφτεί πορνογραφικές ιστοσελίδες με παρόμοιο περιεχόμενο.

4. Παρόμοια τακτική ακολουθείται και στην περίπτωση παράνομης ανταλλαγής προγραμμάτων υπολογιστή, και μάλιστα πολύ συχνά παιχνιδιών (για τα οποία συνήθως ενδιαφέρονται οι νέοι). Ενώ ο νέος περιμένει π.χ. ότι θα κατεβάσει ένα παιχνίδι, όταν αρχίζει να το εκτελεί, είτε αντιλαμβάνεται ότι εξαπατήθηκε, μια και, αντί του παιχνιδιού, αρχίζει να παρακολουθεί μια πορνοταινία, είτε ότι μαζί με το πρόγραμμα εγκαθίστανται ένα σωρό άλλα κακόβουλα προγράμματα στον υπολογιστή του.

Εκεί όμως, που η πορνογραφία και η σεξουαλική παρενόχληση βρίσκει σήμερα καθημερινή εφαρμογή, και μάλιστα ανάμεσα στους νέους, είναι στις ομάδες συζήτησης ή ανταλλαγής γραπτών μηνυμάτων, όπου συνήθως οι νέοι, που είναι συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο, αφιερώνουν τον περισσότερο χρόνο τους. Η απόκρυψη ταυτότητας (ηλικία, φύλο, όνομα κ.λπ.), οδηγεί τους νέους σε συμπεριφορές πολύ επικίνδυνες. Η χρήση γλώσσας με βωμολοχίες, η γραφή με λατινικούς χαρακτήρες, που οδηγεί σε άγνοια της ανορθογραφίας, η ανταλλαγή παραπλανητικών φωτογραφιών, ή αποστολή φωτογραφιών πορνοστάρ, αντί των δικών τους, για να εντυπωσιάσουν κ.λπ., αποτελούν καθημερινές πρακτικές. Με τον τρόπο αυτό μεγαλύτεροι και έμπειροι σεξουαλικά χρήστες παραπλανούν, εντυπωσιάζοντας μικρά παιδιά, κλείνουν ραντεβού μαζί τους, και αναλαμβάνουν

σιγά-σιγά τον έλεγχο τους, υποσχόμενοι οικονομική, συναισθηματική ή άλλη ανταμοιβή. Αυτό οδηγεί, ξεκινώντας από πολύ απλά ραντεβού σε εγκλήματα, που περιλαμβάνουν εκμετάλλευση γυναικών, δουλεμπορία, σεξουαλική παρενόχληση, πορνογραφία, συμμετοχή σε πορνοταινίες, παιδεραστία, παιδική πορνογραφία, εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων κ.λπ.

Βία

Μια άλλη μορφή τρομοκρατίας, που ανθίζει τελευταία μέσα στο διαδίκτυο, είναι η προβολή φωτογραφιών ή ταινιών, που έχουν θέμα βίαιες σκηνές. Η επιτυχία, που έχει η προβολή τέτοιων θεμάτων, όπως άλλωστε το βλέπουμε και στα σημερινά δελτία ειδήσεων, οδηγεί πολλές φορές στην παραποίηση περιεχομένου ή σκηνοθεσία βίαιων πράξεων, βιασμών, κακοποίησης ανθρώπων ή ζώων με μοναδικό σκοπό την προβολή στο διαδίκτυο. Η ευκολία, που παρέχουν τα σύγχρονα τηλέφωνα για φωτογράφιση και βιντεογράφιση βοηθά ακόμα και μικρούς μαθητές να παραποιούν φωτογραφίες καθηγητών τους και να τους εμφανίζουν π.χ. γυμνούς ή με παραποιημένα χαρακτηριστικά στο διαδίκτυο. Ακόμα χειρότερα, μαθητές σκηνοθετούν κακοποίηση συμμαθητών τους ή βιασμούς συμμαθητριών τους, προκειμένου να τα δημοσιεύσουν στο διαδίκτυο. Σκυλιά και γατιά υποφέρουν πολλές φορές μέχρι θανάτου στα χέρια νεαρών, που απλά θέλουν να βιντεογραφήσουν και να δημοσιεύσουν την αποτρόπαια αυτή πράξη. Ακόμα και στα αποχωρητήρια στο εξωτερικό μπήκαν φρουροί, που απαγορεύουν την είσοδο με κινητό τηλέφωνο, μια και ευρέθηκαν δημοσιευμένες σκηνές στο διαδίκτυο, που τραβήχτηκαν χωρίς την έγκριση βέβαια προσώπων, που απλώς πήγαν για τη φυσική τους ανάγκη, παραβιάζοντας έτσι κάθε αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων

Με τη χρήση της σημερινής τεχνολογίας που ουσιαστικά απαιτεί μόνο έναν απλό υπολογιστή μπορεί ο κάθε μαθητής να μετατραπεί σε παραγωγό υλικού διαπόμπευσης συμμαθητών του ή καθηγητών του στο διαδίκτυο. Μέχρι και πολιτικά επεισόδια δημιουργήθηκαν από νεαρούς, που με σκηνοθετημένα βίντεο διαπομπεύουν εθνικούς ήρωες άλλων χωρών. Ο εθνάρχης Μακάριος διαπομπεύεται από τους Τούρκους, ο Κεμάλ Ατατούρκ από τους Έλληνες, ενώ τεράστιο πολιτικό ζήτημα δημιουργήθηκε με εικόνες ή βίντεο που κυκλοφόρησαν και γελοιοποιούσαν τον προφήτη Μωάμεθ των μουσουλμάνων.

Εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων

Η αναζήτηση μέσα από το διαδίκτυο ανθρώπων, που μπορούν να αναλάβουν τη δολοφονία

κάποιου, αλλά και την οργάνωση οποιασδήποτε μορφής τρομοκρατικής ενέργειας βρίσκει στο διαδίκτυο πρόσφορο έδαφος λόγω της ανωνυμίας, που προσφέρει, αλλά και της δυνατότητας επικοινωνίας με οποιοδήποτε άτομο σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη, χωρίς να μπορεί να εντοπιστεί. Η εμπορία ανθρωπίνων οργάνων είναι μια επιχείρηση, που πολλές φορές οδηγεί σε δολοφονίες, προκειμένου να ευρεθούν ανθρώπινα όργανα, τα οποία θα πωληθούν πανάκριβα. Η διαδικασία περιλαμβάνει πρώτα εντοπισμό αγοραστών, ακολουθεί έρευνα για εντοπισμό του θύματος μέσω του διαδικτύου, το θύμα παγιδεύεται με κάποιο τρόπο, και είτε δολοφονείται, είτε υφίσταται παρά τη θέλησή του αφαίρεση συγκεκριμένου οργάνου. Σε χώρες, που επικρατεί οικονομική εξαθλίωση, μπορούν να εντοπισθούν άτομα, τα οποία, είτε δεν θα τα αναζητήσει κανείς, αν εξαφανιστούν, είτε δέχονται με πολύ λιγότερα χρήματα να προβούν σε παραχώρηση συγκεκριμένων οργάνων τους.

Τζόγος

Ο άνθρωπος από την αρχαιότητα απέβλεπε στο εύκολο κέρδος, παίζοντας τα λεγόμενα τυχερά παιχνίδια και, όπως είναι φυσικό, δεν θα μπορούσε αυτό το πάθος του να μην βρουν τρόπο οι επιτήδευοι, για να το εκμεταλλευτούν και μέσα από το διαδίκτυο. Είναι επίσης γνωστό ότι πάντοτε υπήρχαν τα νόμιμα και τα παράνομα τυχερά παιχνίδια. Η εφαρμογή τους στο διαδίκτυο περιλαμβάνει καζίνο, στοιχήματα, τυχερά παιχνίδια, άλλα παιχνίδια, που υπόσχονται χρηματικά ή άλλα βραβεία. Πολλές φορές σου δίνονται δωρεάν ηλεκτρονικά κουπόνια, για να σε παρασύρουν να ξεκινήσεις να ασχολείσαι με το σχετικό θέμα, ξέροντας ότι ο άνθρωπος είναι αχόρταγος, και εύκολα παρασύρεται από την πιθανότητα να έχει μεγάλο και εύκολο κέρδος.

Εικονικές ή ψεύτικες αγορές

Στα αρχικά στάδια του διαδικτύου η χρήση του για εμπορικούς σκοπούς απαγορευόταν αυστηρά. Τα τελευταία χρόνια αυτό έχει αλλάξει και τόσο η προώθηση προϊόντων με παρουσιάσεις και διαφημίσεις, η υποστήριξη προϊόντων, αλλά και η απευθείας πώληση μέσω του διαδικτύου, αυξήθηκαν δραματικά. Ακόμα τα τελευταία χρόνια έχουμε δημιουργία τεράστιων εταιρειών, με κύκλους εργασίας, που ξεπερνούν τα πολλά δισεκατομμύρια δολάρια, και που διαθέτουν μόνο ηλεκτρονικά καταστήματα πώλησης. Ίσως η πρώτη μεγάλη τέτοια εταιρεία είναι η Amazon, που ιδρύθηκε από τον ελληνικής καταγωγής κ. Jeff Bezos. Ξεκίνησε με πωλήσεις βιβλίων σε παγκόσμια κλίμακα μέσω του διαδικτύου και σήμερα αποτελεί τη μεγαλύτερη και

πιο αξιόπιστη εταιρεία πώλησης λιανικού εμπορίου στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το παράδειγμα βέβαια αξιόπιστων εταιρειών είναι φυσικό να προσπάθησαν να μιμηθούν και πολλοί απατεώνες. Η ευκολία και το χαμηλό κόστος συντήρησης μιας ιστοσελίδας στο διαδίκτυο ώθησε πολλούς να διαφημίζουν επώνυμα και ακριβά προϊόντα και να πουλούν προϊόντα μαϊμού (κοσμήματα, αρώματα, ρολόγια, ηλεκτρονικά) πολύ μικρότερης βέβαια αξίας. Άλλοι πάλι παρουσιάζουν με εντυπωσιακές φωτογραφίες το προϊόν τους και τις δυνατότητές του, όταν όμως πάρουν τα χρήματα από πολλούς ανυποψίαστους χρήστες, εξαφανίζονται, χωρίς να αφήνουν καθόλου ίχνη. Η πώληση προϊόντων, που αποτελούν αποτέλεσμα κλοπής μέσα από τέτοιες σελίδες, είναι πολύ συχνή.

Μια άλλη μορφή απάτης, που τελευταία εξαπλώνεται, είναι η πώληση μεταχειρισμένων ή καινούργιων προϊόντων μέσα από δημοπρασίες. Αντιλαμβάνεστε ότι, αν τέτοιες δημοπρασίες δεν γίνονται μέσω επίσημων και νομικά κατοχυρωμένων οργανισμών, η δυνατότητα εξαπάτησης είναι πολύ εύκολη και πολύ πιθανή. Προϊόντα σε κακή κατάσταση, που δεν λειτουργούν ή που έχουν προβλήματα, ανταλλάσσονται μεταξύ των χρηστών του διαδικτύου χωρίς κανένα έλεγχο. Ακόμα και αν σου δίνεται η δυνατότητα επιστροφής, αυτό πολλές φορές, ιδιαίτερα για μικροαγορές, είναι ασύμφορο λόγω του ότι θα πρέπει να πληρώσεις τα μεταφορικά.

Όσον αφορά το λογισμικό υπολογιστών παρουσιάζονται τελευταία εταιρείες, που μέσω του διαδικτύου διατείνονται ότι μπορούν να σας προμηθεύσουν με κάθε μορφής αυθεντικό λογισμικό σε πολύ χαμηλότερες τιμές από αυτές της αγοράς. Δικαιολογούν μάλιστα τη διαφορά της τιμής με το ότι δεν έχουν έξοδα αποστολής, όλα είναι αυτοματοποιημένα, και αγοράζουν πολύ φτηνά το λογισμικό από τους παραγωγούς του, μια και δεν συμπεριλαμβάνονται εγχειρίδια και φυσικά αντίγραφα. Αποτέλεσμα είναι να σας προμηθεύουν με μη ελεγμένο και όχι αυθεντικό λογισμικό, που πιθανόν να έχει και ένα σωρό άλλα κακόβουλα προγράμματα ενσωματωμένα, με όλες τις συνέπειες, που θα επακολουθήσουν για τον υπολογιστή σας.

Αναφερθήκαμε ήδη προηγουμένως και σε πολλές άλλες παράνομες δραστηριότητες πωλήσεων, που εκμεταλλεύονται το διαδίκτυο. Πωλήσεις όπλων σε τρομοκράτες, ναρκωτικά, εμπόριο γυναικών, βρεφών, μπορεί να κρύβονται, καλά κρυμμένα, πίσω από φαινομενικά αθώες σελίδες πωλήσεων.

Πειρατεία

Η κλασική πειρατεία είναι η διά της βίας κλοπή ολόκληρων πλοίων με το περιεχόμενό τους (έμψυχο και άψυχο). Στη σημερινή εποχή βέβαια όταν μιλούμε για πειρατεία, εννοούμε την κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, που ξεκίνησε πρώτα με τη μουσική (την εποχή, που αγοράζαμε ακόμα κασέτες). Βέβαια σήμερα η πειρατεία επικεντρώνεται στο ηλεκτρονικό περιεχόμενο. Μουσική, ταινίες και λογισμικά προγράμματα φυλάσσονται πλέον ηλεκτρονικά, και μπορούν να μεταφερθούν σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου χωρίς κανένα σχεδόν κόστος, μέσω του φτηνού και γρήγορου διαδικτύου.

Από τη φύση της η πειρατεία είναι παράνομη, άρα δεν μπορεί να υπάρχει κανένας έλεγχος του περιεχομένου. Η διακίνηση του υλικού γίνεται μέσω ενός δικτύου παρανόμων εξυπηρετητών, καθώς και μεταξύ απλών χρηστών, που μέσω ειδικών προγραμμάτων μοιράζονται με την παγκόσμια κοινότητα το ποικίλο περιεχόμενο, που έχουν στον υπολογιστή τους. Προκειμένου οι χρήστες να έχουν μεγαλύτερες ταχύτητες μεταφοράς, τα ειδικά αυτά προγράμματα, αλλά και οι εξυπηρετητές απαιτούν από τους χρήστες να παίρνουν με ταχύτητες ανάλογες με αυτές, που δίνουν. Για να πάρεις λοιπόν, πρέπει να δώσεις. Για να δώσεις τώρα, πρέπει να έχεις κάτι, που το θέλουν και το ζητούν πολλοί. Αυτό οδηγεί πολλούς χρήστες να εντοπίζουν τα τραγούδια, που έχουν μεγάλη επιτυχία, τα προγράμματα λογισμικού ή παιχνίδια, που είναι πολύ δημοφιλή και στην τελευταία τους έκδοση, καθώς και ταινίες, που κάνουν πολύ μεγάλες επιτυχίες, και που είναι λίγοι αυτοί που τα διαθέτουν. Επειδή λοιπόν, ούτε αυτοί τα διαθέτουν, μετονομάζουν παλιότερα αρχεία τους, και τους δίνουν τα ονόματα αυτά, που έχουν μεγάλη ζήτηση. Με αυτό τον τρόπο οι άλλοι χρήστες παραπλανώνται, και αρχίζουν να τα κατεβάζουν από τον χρήστη αυτό, δίνοντάς του και αυτού δικαίωμα να κατεβάζει πολύ γρηγορότερα. Όταν τελειώσουν το κατέβασμα, καταλαβαίνουν ότι, αντί εκείνο που έψαχναν, κατέβασαν ένα ηλεκτρονικό σκουπίδι. Η συνέχεια πολλές φορές όμως είναι ακόμα χειρότερη, διότι και αυτοί δεν το διαγράφουν από τον υπολογιστή τους. Το αφήνουν, ώστε κάποιοι άλλοι να την πάθουν, και να έχουν και εκείνοι το πλεονέκτημα της ταχύτητας. Με τον τρόπο αυτό το πρόβλημα μεγαλώνει συνεχώς.

Εκτός όμως από το πρόβλημα, που από τη φύση της πειρατείας δημιουργείται από τους χρήστες, ένα σωρό άλλοι επιτήδειοι, που θέλουν να προωθήσουν τα δικά τους διαφορετικά συμφέροντα, χρησιμοποιούν την ίδια ακριβώς μέθοδο, για

να παγιδέψουν τους χρήστες. Έτσι διαφημιστικά και ταινίες πορνό μετονομάζονται στο πιο σπάνιο βιντεοκλίπ του πιο ξακουστού τραγουδιστή ή τραγουδίστριας. Σαν αποτέλεσμα, χιλιάδες νέοι το μεταφέρουν στον υπολογιστή τους, για να καταλάβουν πως την έπαθαν, και να κινδυνεύουν επίσης να παρασυρθούν στα πλοκάμια αυτών που τους παγίδεψαν. Επίσης ένα σωρό κακόβουλα προγράμματα μπορούν να ενσωματωθούν στο περιεχόμενο αυτό, και έτσι με όλους τους τρόπους, που προαναφέραμε, να ξαπλώνονται και σιγά – σιγά να καταλαμβάνουν τον υπολογιστή. Δεν είναι τυχαίο το ότι στους περισσότερους υπολογιστές, που γίνονται παράνομες ανταλλαγές ηλεκτρονικού περιεχομένου, συνήθως λαθροβιούν και ένα σωρό άλλα κακόβουλα προγράμματα κάθε μορφής, συνήθως, χωρίς καν να το υποψιάζεται ο χρήστης.

Ναρκωτικά

Η αγορά ναρκωτικών μέσα από το διαδίκτυο και η αποστολή τους μέσω ταχυδρομείου αυξάνεται αλματωδώς λόγω της ανωνυμίας, που προσφέρει. Ο εντοπισμός υποψηφίων αγοραστών, αλλά και η διαφήμιση ορισμένων προϊόντων, που σιγά-σιγά εισάγουν υποψήφια θύματα στη χρήση και στην προμήθεια ναρκωτικών, μπορούν εύκολα να γίνουν μέσα από ομάδες συζήτησης και ανταλλαγής άμεσων γραπτών μηνυμάτων.

Εθισμός

Μια εντελώς διαφορετική μορφή παγίδευσης που απλώνει διαρκώς το πέπλο της στις μέρες μας μέσω της ηλεκτρονικής κοινωνίας του διαδικτύου, είναι μέσω των διαφόρων μορφών σταδιακής εκμετάλλευσης της έλξης του χρήστη προς ένα θέμα, ώστε τελικά να προκαλείται εθισμός. Μερικοί τομείς, στους οποίους συνήθως ελλοχεύει ο κίνδυνος εθισμού είναι:

1. Παιχνίδια. Πάντοτε υπήρχαν άνθρωποι κυρίως νέοι, που κάποιο παιχνίδι τους απορροφούσε σε τέτοιο βαθμό, ώστε να ξεχνούν όλες τις άλλες υποχρεώσεις τους. Μην ξεχνούμε τα παλιότερα χρόνια, όπου οι γονείς με φωνές και απειλές προσπαθούσαν να βάλουν τα παιδιά τους στο σπίτι για να διαβάσουν τα μαθήματά τους. Δυστυχώς σήμερα τα παιχνίδια δεν παίζονται έξω από το σπίτι (όπου γινόταν και μια μορφή εκγύμνασης με το παιχνίδι, αλλά και μια κοινωνική επαφή) αλλά ο παίχτης απομονώνεται στο δωμάτιό του μπροστά στον υπολογιστή του, και παίζει, είτε μόνος του, είτε με πολλούς άλλους παίχτες, ανά το παγκόσμιο. Οι δυνατότητες της τεχνολογίας εντυπωσιάζουν με ωραίες εικόνες και μουσικές υποκρούσεις, ενώ η ένταση για την εξέλιξη του παιχνιδιού κρατά σε εγρήγορση τον παίχτη, ώστε

να μη θέλει να διακόψει ποτέ. Αποτέλεσμα τούτου είναι η πλήρης αποξένωση του χρήστη, η δημιουργία ψυχολογικών προβλημάτων, αλλά και προβλημάτων υγείας. Πολλές περιπτώσεις έχουν έρθει στην επιφάνεια παικτών, που έμειναν χωρίς φαγητό μερικά εικοσιτετράωρα, διότι έπαιζαν στο διαδίκτυο, και δεν μπορούσαν να διακόψουν. Ακόμα για τον ίδιο λόγο μπορεί να αλλάξουν οι διατροφικές συνήθειες των χρηστών, και η διατροφή τους να περιορίζεται σε κατανάλωση των λεγομένων γρήγορων φαγητών. Τα φαγητά αυτά όμως αποτελούν μια πολύ βλαβερή συνήθεια, αν μάλιστα ο χρήστης τα παίρνει σε καθημερινή βάση, θα του δημιουργηθούν πολλά προβλήματα υγείας, με κυριότερο αυτό της παχυσαρκίας. Το πρόβλημα του εθισμού στα ηλεκτρονικά παιχνίδια οδήγησε πρόσφατα στον θάνατο ενός βρέφους στην Άπω Ανατολή, επειδή οι νεαροί γονείς ήταν τόσο απορροφημένοι στο παιχνίδι, που έπαιζαν στο διαδίκτυο, που το άφησαν για πολλές ώρες χωρίς φαί και νερό.

2. Τζόγος. Η αγάπη μερικών ανθρώπων για τα τυχερά παιχνίδια ήταν από πάντα, τόσο δυνατή, που τους οδηγούσε σε εθισμό και απώλεια τεραστίων χρηματικών ποσών. Η συμμετοχή σε τέτοια παιχνίδια στο διαδίκτυο μπορεί να έχει, εκτός από τα καταστροφικά οικονομικά αποτελέσματα, και απορρόφηση του παίκτη σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μη βρίσκει χρόνο για τίποτα άλλο.

Ο εθισμός σε τέτοια τυχερά παιχνίδια, εκτός από το οικονομικό κόστος, μπορεί να οδηγήσει στην καταστροφή των οικογενειακών δεσμών και την καταστροφή της εργασιακής δυνατότητας του παίκτη.

3. Μουσική και Ταινίες. Η αγάπη των χρηστών του διαδικτύου είτε για τη μουσική, είτε για την παρακολούθηση ταινιών, οδηγεί μερικές φορές σε ένα πάθος απόκτησης, όσο το δυνατόν, περισσότερων τραγουδιών ή ταινιών. Το πάθος αυτό οδηγεί συχνά στην αφιέρωση τόσο μεγάλου χρόνου για την εύρεσή τους, ώστε πολλές φορές δεν του μένει χρόνος, ούτε για να ακούσει, ή να δει το υλικό, που βρίσκει. Έτσι οι χρήστες ασχολούνται με την απόκτηση τέτοιου περιεχομένου, και στην προσπάθειά τους αυτή δεν βρίσκουν χρόνο, για να το απολαύσουν. Θυμίζει λίγο ο εθισμός αυτός τον παλιό τσιγκούνη, που μάζευε λεφτά απλώς, για να νιώθει ότι τα έχει κάπου κρυμμένα, χωρίς να μπορεί να τα απολαύσει.

4. iDoser: Το ναρκωτικό του εικοστού πρώτου αιώνα. Από καιρό είναι γνωστό στους επιστήμονες ότι ορισμένες χαμηλές ηχητικές συχνότητες προκαλούν, είτε κατευνασμό είτε υπερδιέγερση και ευφορία των ακροατών. Η αξιοποίηση των υπερδιεγερτικών συχνοτήτων μέσα από μουσικά κομμάτια οδήγησε στη δημιουργία μιας νέας βιομηχανίας, η οποία κατασκευάζει τέτοια μουσικά

αρχεία, και τα διαθέτει δωρεάν στο διαδίκτυο. Ο άνθρωπος εγκέφαλος λόγω της ευφορίας, που νιώθει (κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τη χρήση κανονικών ναρκωτικών), επιζητεί την επανάληψη της ακρόασης. Ο χρήστης, αναζητώντας νέα μουσικά κομμάτια με τα χαρακτηριστικά αυτά, καθοδηγείται από επιτήδειους (που συμπεριφέρονται σαν ηλεκτρονικά βαποράκια) στην αγορά όλο και πιο υπερδιεγερτικών μουσικών κομματιών. Έχει βρεθεί μάλιστα ότι η συνύπαρξη κανονικών ναρκωτικών μαζί με τέτοια μουσική οδηγεί σε ακόμη πιο έντονη ευφορία, με πολύ πιο παρατεταμένη διάρκεια. Για τον λόγο αυτό σήμερα η οργάνωση επιτυχημένων πάρτι από τη νεολαία πρέπει να περιλαμβάνει συνδυασμό χρήσης, τόσο ναρκωτικών ουσιών, όσο και τέτοιας μουσικής. Ο τρόπος διάδοσης της μουσικής αυτής, την κάνει πολύ χειρότερο πρόβλημα από αυτό των ναρκωτικών. Ένα τέτοιο μουσικό κομμάτι μπορεί ο χρήστης να το ακούσει δωρεάν πολλές φορές, χωρίς επιπλέον χρέωση. Αυτό οδηγεί ευκολότερα στον εθισμό, και στην ανάγκη εύρεσης νέων πιο εντόνων μουσικών, αλλά και στη συνεχή ανάγκη παρουσίας σε τέτοια πάρτι. Η συνεχής κατάσταση ευφορίας καταστρέφει τελικά τις παραγωγικές δυνατότητες του ανθρώπινου εγκεφάλου. Για τον λόγο αυτό και η μουσική αυτή έχει χαρακτηριστεί το ναρκωτικό του εικοστού πρώτου αιώνα.

5. Άμεση επικοινωνία. Πολύ συχνά ιδιαίτερα οι νέοι χάνουν πάρα πολύ μεγάλο μέρος του χρόνου τους με ανταλλαγή άμεσων γραπτών μηνυμάτων, κρυμμένοι πίσω από την ανωνυμία που τους παρέχει το διαδίκτυο. Εκτός από το πρόβλημα εμπλοκής σε ένα ψεύτικο και φανταστικό πολλές φορές κόσμο, στον οποίο γίνονται οι διάφορες συζητήσεις, οι νέοι χάνουν τη δυνατότητα πραγματικής κοινωνικοποίησης, αλλά και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν με εντελώς λανθασμένο τρόπο τη γλώσσα, χρησιμοποιώντας συντμήσεις, λατινικούς χαρακτήρες (τα γνωστά Grenglish = Greek+English) αλλά και τελικά να μην μπορούν να γράψουν με σωστή ορθογραφία ούτε μια απλή πρόταση. Δείτε για παράδειγμα τα κυλιόμενα μηνύματα, που στέλλουν οι νέοι μας στις διάφορες αθλητικές ή ψυχαγωγικές τηλεοπτικές εκπομπές.

6. Πορνογραφία. Όπως ήδη προαναφέρθηκε, η πορνογραφία έχει στην εποχή μας μεγάλες δυνατότητες προώθησης μέσω του διαδικτύου. Ο εθισμός νέων κυρίως ανθρώπων στην παρακολούθηση ταινιών ή εικόνων πορνογραφικού περιεχομένου, η δυνατότητα εκπομπής και παρακο-

λούθησης γυμνών νέων σε βίντεο σε πραγματικό χρόνο με δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας, μια και ο καθένας με μια μικρή κάμερα μπορεί να το στέλλει στο διαδίκτυο, αλλά και η συμμετοχή σε εικονικές ερωτικές συννευρέσεις μέσω cybersex οδηγεί ακόμα και σε αυτή την εκτόνωσης της ερωτικής νεανικής ορμής. Σαν αποτέλεσμα, οι σημερινοί νέοι δεν ενδιαφέρονται πλέον τόσο πολύ να ερωτευτούν και να δημιουργήσουν οικογένεια. Πολλοί άλλοι λόγοι βέβαια βοηθούν σε αυτό. Η αλήθεια είναι ότι η υπογεννητικότητα και η διάλυση της οικογένειας, που αποτελούσε τον βασικό δομικό λίθο της κοινωνίας μας, όπως μέχρι σήμερα τη γνωρίζαμε, οδηγεί ολόκληρες χώρες, που ονομάζονται αναπτυγμένες, στη διάλυση και στον μαρασμό, ενώ στον τόπο μας μερικοί το ονομάζουν, σαν τον τρίτο Αττίλα. Όσο μεγαλύτερος είναι ο εθισμός, τόσο μεγαλύτερα είναι και τα προβλήματα, που δημιουργεί. Ακόμα και οι γάμοι, που συνάπτονται σήμερα, με τις πρώτες δυσκολίες οδηγούν σε απομόνωση, η τεχνολογία βοηθά σε αυτό, και το τελικό αποτέλεσμα είναι ο εύκολος χωρισμός.

ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ψάχνοντας και δουλεύοντας καθημερινά κάποιος με το διαδίκτυο, ανακαλύπτει διαρκώς όλο

και πιο έξυπνες νέες παγίδες. Αυτό, όπως αναφέραμε και στην αρχή, οδηγεί πολλούς, ιδιαίτερα γονείς, που θέλουν να προστατεύσουν τα παιδιά τους, στην απόφαση να μη συνδέουν τους υπολογιστές τους με το διαδίκτυο. Η απόφαση αυτή όμως συχνά φέρνει εντελώς αντίθετα αποτελέσματα. Το διαδίκτυο σήμερα είναι παντού. Στο σχολείο, σε φίλους, ακόμα και στις καφετέριες, που συχνάζει η νεολαία, το παιδί μπορεί να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο. Το να του το στερούμε στο σπίτι, εκτός του ότι το κάνει να νιώθει μειονεκτικά, δεν το εκπαιδεύουμε στη σωστή χρήση του με αποτέλεσμα να είναι ευάλωτο και να παρασύρεται ευκολότερα, μόλις του δοθεί πρόσβαση κάπου αλλού. Έτσι και αλλιώς πολύ συχνά, και μάλιστα από το στάδιο της δημοτικής εκπαίδευσης, οι δάσκαλοι ζητούν από τα παιδιά να κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο, και να παρουσιάσουν μελέτες. Σε λίγο καιρό τα μαθήματα, οι εκφωνήσεις των ασκήσεων, αλλά και η παράδοση των λύσεων στον καθηγητή θα γίνεται μέσω του διαδικτύου. Η καλύτερη προστασία δεν είναι η διακοπή της σύνδεσης, αλλά η ενημέρωση, η λήψη προστατευτικών μέτρων, η εγρήγορση και η ευαισθητοποίηση, ο έλεγχος και η προστασία μέσω πρόληψης από τους κινδύνους, μερικούς από τους οποίους περιγράψαμε πιο πάνω.

Πριν περιγράψουμε μερικούς πρακτικούς

τρόπους για την αποφυγή των διαφόρων παγίδων, που επιτρέπει στήνουν στο διαδίκτυο, να τονίσουμε ότι οι παγίδες είναι πολύ λιγότερες, αν ο χρήστης:

- 1.** Δεν θέλει να κερδίσει εύκολα χρήματα ή να αγοράσει κάτι σε πολύ χαμηλότερη τιμή από την πραγματική.
- 2.** Δεν θέλει να υπερβεί τη φύση του με διάφορα σκευάσματα νεότητας, βιταμίνες ή βοηθήματα αύξησης της ερωτικής δραστηριότητας.
- 3.** Δεν είναι πλεονέκτης όσον αφορά το υλικό, που διαθέτει. Ακόμα και παράνομα αν προμηθεύεται το υλικό αυτό, αν δεν τον κυριαρχεί η πλεονεξία, κινδυνεύει λιγότερο.
- 4.** Αν ξεπεράσει την άποψη, που λέει ότι το δωρεάν είναι καλύτερο, τότε μπορεί να πληρώνει με λεφτά κάποιο ηλεκτρονικό υλικό, που χρειάζεται, αλλά το απολαμβάνει καλύτερα, χωρίς κινδύνους από κακόβουλα προγράμματα, που επιτίθενται στον υπολογιστή του και που πολλές φορές προκαλούν περισσότερη οικονομική ζημιά (απώλεια χρημάτων) ή τον αναγκάζουν να πληρώσει εξειδικευμένους επαγγελματίες, για να τα αφαιρέσουν από το σύστημά του.
- 5.** Αν μάθει να εφαρμόζει το μέτρο σε όλες του τις ενέργειες, αποφεύγει την παγίδα του εθισμού.

Γενικά η διαμόρφωση χαρακτήρων με αρχές από την οικογένεια και κατ' επέκταση από την κοινωνία, βοηθά στην κατακόρυφη μείωση των κινδύνων από παγίδες, που μπορούν να παρουσιαστούν, τόσο στην πραγματική ζωή, όσο και κατά την πλοήγησή μας με οποιονδήποτε τρόπο στο διαδίκτυο. Οι περισσότερες παγίδες, όπως προκύπτει και από τα προσφερθέντα, στηρίζονται στην εκμετάλλευση των διαφόρων παθών και αδυναμιών, που συνήθως έχει η ανθρώπινη φύση. Αυτοί που στήνουν τις παγίδες, έχουν γίνει σήμερα επιστήμονες στους τρόπους ανάδειξης και εκμετάλλευσης των παθών αυτών. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οι διαφημίσεις και η παρουσίαση ενός ονειρικού κόσμου βοηθούν στο στήσιμο τέτοιων παγίδων. Ο προσωπικός εντοπισμός και ο έλεγχος των ανθρωπίνων παθών βοηθά τον καθένα να ξεπεράσει ανώδυνα πολλές από αυτές τις παγίδες. Απόδειξη τούτου αποτελούν και τα αποτελέσματα διαφόρων ερευνών, που δείχνουν ότι τα παιδιά, που παρακολουθούν το κατηχητικό, έχουν λιγότερες πιθανότητες να μπλεχτούν με ναρκωτικά και έχουν περισσότερες αντιστάσεις στο κακό.

Ας έρθουμε τώρα σε συγκεκριμένα βήματα, που πρέπει να λαμβάνουμε, προκειμένου να απο-

φεύγουμε παγίδες του διαδικτύου, τόσο για τα παιδιά μας, όσο και για μας τους ίδιους.

1. Ενημερώνουμε τα παιδιά μας και συζητούμε μαζί τους τις διάφορες παγίδες του διαδικτύου, για το οποίο πρέπει και οι ίδιοι να ενημερωνόμαστε και να το χρησιμοποιούμε.

2. Παρακολουθούμε και ελέγχουμε τακτικά το τι σελίδες επισκέπτονται τα παιδιά μας, καθώς και με ποιους και πώς επικοινωνούν.

3. Καταλαβαίνουμε και εξηγούμε στα παιδιά ότι δεν λένε όλοι πάντα την αλήθεια στο διαδίκτυο. Πολλές φορές ο άνθρωπος, που δέχεται μια πληροφορία, τείνει να τη θεωρεί αληθινή. Στο διαδίκτυο υπάρχουν πολλά ψέματα. Πολλές φορές μάλιστα δεν μπορούμε να διαχωρίσουμε πότε ένα άρθρο αναφέρει την άποψη του συγγραφέα ή περιγράφει γεγονότα. Αυτό πρέπει όλοι μας να μάθουμε να το διαχωρίζουμε.

4. Συναντήσεις, που κανονίζονται μέσα από το διαδίκτυο, με πρόσωπα, που γνωρίσαμε σε αυτό είναι πολύ επικίνδυνες, και πρέπει να αποφεύγονται.

5. Η ανταλλαγή προσωπικών στοιχείων με αγνώστους δεν πρέπει να γίνεται για κανένα λόγο (τηλέφωνα, ονόματα, διευθύνσεις, ακόμα και σχολείο φοίτησης ή εργασία).

6. Η θέση του υπολογιστή δεν είναι στο υπνοδωμάτιο, όπου η αίσθηση της απομόνωσης οδηγεί σε κινδύνους, αλλά σε ένα κοινό ανοιχτό δωμάτιο.

7. Μάθετε τα παιδιά να αναφέρουν οτιδήποτε τα κάνει να νιώθουν άβολα ή αμήχανα στο διαδίκτυο. Ενημερώστε την αστυνομία για οτιδήποτε περιέργο ή παράξενο πέσει στην αντίληψή σας. Για τον σκοπό αυτό υπάρχει ειδικό τμήμα καταπολέμησης του ηλεκτρονικού εγκλήματος.

8. Έχουμε πάντα φορτωμένα στον υπολογιστή μας προγράμματα προφύλαξης από κακόβουλες επιδρομές. Τέτοια προγράμματα υπάρχουν πολλά στο εμπόριο, μερικά μάλιστα διατίθενται εντελώς δωρεάν. Τα προγράμματα αυτά πρέπει να είναι πάντοτε ενημερωμένα, ώστε να γνωρίζουν πώς να αντιμετωπίσουν τις τελευταίες εκδόσεις κακόβουλων προγραμμάτων.

9. Ελέγχουμε τακτικά ολόκληρο τον υπολογιστή μας για ύπαρξη κακόβουλων προγραμμάτων.

10. Δεν εμπιστευόμαστε αναδυόμενα παράθυρα, που μας προειδοποιούν για ύπαρξη κακόβουλων προγραμμάτων ή άλλων προβλημάτων στον υπο-

λογιστή μας. Συνήθως αυτά εισάγουν στον υπολογιστή μας κακόβουλα προγράμματα, αντί να μας προστατεύουν. Αν κάποιος πραγματικά θέλει το καλό μας, δεν προσπαθεί να μας το επιβάλει παρά τη θέλησή μας.

11. Φορτώνουμε στον υπολογιστή μας προγράμματα προφύλαξης από μη επιθυμητές σελίδες. Η ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο επιτυγχάνεται σήμερα είτε από προγράμματα με τη βοήθεια του παροχέα πρόσβασης στο διαδίκτυο, είτε με προγράμματα του εμπορίου. Με τέτοια προγράμματα μπορούμε να αποκλείσουμε την κατά οποιονδήποτε τρόπο πρόσβαση σε ανεπιθύμητες σελίδες του διαδικτύου (π.χ. πορνογραφικές, τρομοκρατικές, βίας, πειρατείας, αιρέσεων κ.λπ.) σε μια προσπάθεια να φτιάσουμε σε ένα ασφαλές διαδίκτυο (safe internet).

12. Επιβεβαίωση κωδικών. Πολλές φορές κάποιο μήνυμα μας ζητά να επιβεβαιώσουμε κάποιο κωδικό μας. Αν π.χ. λάβουμε από την τράπεζά μας, από την εταιρεία, που μας παρέχει πρόσβαση στο διαδίκτυο ή στο email, και γενικά από οποιαδήποτε υπηρεσία απαιτεί χρήση κωδικών, κάποιο μήνυμα, που μας λέει ότι πρέπει να επιβεβαιώσουμε τους κωδικούς μας, διότι κινδυνεύουμε, πρέπει αμέσως να απορρίπτουμε το μήνυμα. Καταρχήν να ξέρουμε ότι ουδέποτε τέτοιες εταιρείες ζητούν επιβεβαίωση με τον τρόπο αυτό. Το να ελέγχουμε τον αποστολέα του καθενός μηνύματος πρέπει να μας γίνει συνήθεια. Το ότι, σαν αποστολέας, αναφέρεται ο οργανισμός ή η σχετική υπηρεσία, που γνωρίζουμε, δεν πρέπει να μας καθησυχάζει. Πρέπει πάντα να ελέγχουμε την ηλεκτρονική διεύθυνση του αποστολέα. Η διεύθυνση αυτή αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο είναι το πρόσωπο ή το τμήμα, που μας στέλλει το μήνυμα, και το δεύτερο, που διαχωρίζεται από το πρώτο με το γνωστό μας παπάκι (@), αποτελεί τη διεύθυνση του οργανισμού. Αν λοιπόν το δεύτερο μέρος δεν αποτελείται από τον γνωστό μας κωδικό – διεύθυνση, αλλά είναι από τις διευθύνσεις, που δίνουν δωρεάν email, όπως π.χ. hotmail, gmail, yahoo, live, freemail κ.λπ., τότε σίγουρα είμαστε μπροστά σε μια παγίδα. Αν έχουμε αμφιβολίες, μπορούμε να επικοινωνήσουμε τηλεφωνικά ή με email με τον φερόμενο αποστολέα, για να επιβεβαιώσουμε την ύπαρξη ή όχι ενός τέτοιου μηνύματος.

13. Επιβεβαίωση κέρδους. Αν λάβουμε μήνυμα, που μας πληροφορεί ότι κάτι κερδίσαμε, τότε πρέπει και πάλι να ελέγξουμε τον αποστολέα ότι έχει ηλεκτρονική διεύθυνση, που συμφωνεί με την εταιρεία, που επικαλείται ο αποστολέας ότι δίνει το δώρο. Η έρευνα στο διαδίκτυο και η ενη-

μέρωση από άλλους χρήστες, που έλαβαν παρόμοια μηνύματα, θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε τι συμβαίνει.

14. Δεν δεχόμαστε ποτέ δώρα από αγνώστους. Είτε πρόκειται για απλά κείμενα, είτε φωτογραφίες, είτε τραγούδια, αν προέρχονται από αγνώστους αποστολείς, πρέπει να τα διαγράψουμε αμέσως. Ο κίνδυνος να συνοδεύονται από κακόβουλα προγράμματα είναι πολύ μεγάλος, και δεν αξίζει να το ρισκάρουμε ό,τι και αν μας υπόσχονται.

15. Δεν μιλούμε με αγνώστους. Στο διαδίκτυο η επικοινωνία μπορεί να είναι με ηλεκτρονικό μήνυμα, με άμεσο γραπτό μήνυμα, με ηχητικό ή μήνυμα βίντεο. Με οποιονδήποτε τρόπο και αν μας πλησιάζουν αγνώστοι και οτιδήποτε και αν μας υπόσχονται, δεν πρέπει να αρχίζουμε συνομιλία μαζί τους. Αυτό μας προφυλάσσει από πολλές περιπέτειες. Η απάντηση σε προσκλήσεις αγνώστων καταγράφεται από τους πειρατές, οπότε γίνονται πιο πειστικοί στην προσπάθειά τους να σας παγιδέψουν.

16. Δεν απαντούμε σε αγνώστους. Πολλές προσπάθειες επικοινωνίας, που μπορεί να φαίνονται αθώες ή διαφημιστικές, ουσιαστικά γίνονται με σκοπό να εξακριβώσουν την ορθότητα της ηλεκτρονικής μας διεύθυνσης, καθώς και ότι αυτή είναι ακόμα ενεργή, και ο χρήστης της διαβάζει τακτικά τα μηνύματά του. Ακόμα και αποστολή μηνύματος για διαγραφή από τη λίστα αποστολής μηνυμάτων επαληθεύει τα ανωτέρω. Ακολούθως ο αποστολέας καταρτίζει κατάλογο με τις ενεργές ηλεκτρονικές διευθύνσεις, τον οποίο διαθέτει προς πώληση σε άλλους, που θέλουν να σας στείλουν διαφημιστικά ή άλλα μηνύματα, οπότε το ηλεκτρονικό σας ταχυδρομείο θα κατακλυσθεί από διάφορα τέτοια μηνύματα. Φυσικά πάντα να έχουμε υπ' όψιν μας ότι τα ανωτέρω ισχύουν, όταν ο αποστολέας δεν είναι ελεγμένος εκ μέρους αναγνωρισμένης εταιρείας.

17. Επισυναπτόμενα ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Δεν ανοίγουμε ποτέ επισυναπτόμενα ηλεκτρονικών μηνυμάτων, είτε όταν προέρχονται από αγνώστους αποστολείς, είτε αν ο γνωστός μας αποστολέας δεν αναφέρει την ύπαρξη ή δεν αναμένουμε την ύπαρξη τέτοιου επισυναπτόμενου. Πολλές φορές κακόβουλα προγράμματα υποκλέπτουν την ταυτότητα γνωστών μας χρηστών του διαδικτύου, και αρχίζουν την αποστολή του εαυτού τους σε όλους όσους βρίσκονται στον κατάλογο των επαφών τους.

18. Δεν συμμετέχουμε σε μηνύματα, που μας καλούν να τα στείλουμε σε όσο περισσότερους

γνωστούς μας μπορούμε. Αυτό βέβαια θα μπορούσαμε να το κάνουμε αν προηγουμένως ελέγξουμε ότι πράγματι ισχύει και είναι σοβαρός ο λόγος, για τον οποίο καλούμαστε να συνεχίσουμε αυτή την πυραμίδα.

19. Παρόλο που, όπως αναφέραμε, είναι καλύτερα να μη συμμετέχουμε στην πειρατεία λογισμικού, μουσικής ή ταινιών, αν, κατεβάζοντας κάποιο είδος περιεχομένου, διαπιστώσουμε ότι παραπλανά, και περιέχει εντελώς διαφορετικό υλικό, τότε αμέσως να το διαγράψουμε από τον υπολογιστή μας χωρίς καμιά καθυστέρηση. Αυτό μας προστατεύει από κακόβουλα προγράμματα, αλλά και δεν διαχέει και σε άλλους χρήστες το πρόβλημα. Βέβαια το ίδιο ισχύει και για περιεχόμενο, που δεν είναι παράνομο, και δεν διέπεται από πνευματικά δικαιώματα, αλλά διακινείται με τον ίδιο τρόπο στο διαδίκτυο.

20. Είναι καλό να χρησιμοποιούμε για κατέβασμα προγράμματα, που επιτρέπουν την καταγραφή σχολίων από τους χρήστες για κάθε αρχείο. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να ενημερωνόμαστε για τυχόν σχόλια, που έχουν γράψει άλλοι χρήστες για συγκεκριμένο παραπλανητικό αρχείο, και να αποφύγουμε το κατέβασμά του. Αν παρόλα αυτά το κατεβάσουμε, μπορούμε εμείς να γράψουμε τα σχόλιά μας, για να βοηθήσουμε άλλους χρήστες.

21. Οι οικονομικές συναλλαγές γίνονται με προσοχή και αφού ελέγξουμε, όσο είναι δυνατό την αξιοπιστία του άλλου μέρους.

22. Μη δίνετε εμπιστοσύνη σε διαφημιστικά προϊόντων σε πολύ χαμηλότερες από τις συνηθισμένες τιμές.

Ο κατάλογος των παγίδων, που μπορεί να χρησιμοποιήσουν κακόβουλοι χρήστες του διαδικτύου, για να παγιδέψουν απλούς χρήστες και να έχουν οποιασδήποτε μορφής κέρδος, είναι πολύ μεγάλος και συνεχώς επεκτείνεται. Ο κατάλογος ενεργειών, που μπορούμε να κάνουμε, για να προστατευθούμε, είναι επίσης αρκετά μεγάλος, και σίγουρα ποτέ δεν θα είναι πλήρης. Το σημαντικότερο, που πρέπει να έχουμε υπ' όψιν, είναι ότι η καλύτερη πηγή πληροφοριών, για να αντιμετωπίσουμε συγκεκριμένα προβλήματα ή υποψίες, που έχουμε για πιθανά προβλήματα στο διαδίκτυο, είναι αυτό το ίδιο το διαδίκτυο. Αν λοιπόν έχουμε στοιχειώδη εγρήγορση και βασικές γνώσεις, το διαδίκτυο, που μας φέρνει τις παγίδες, μπορεί και να μας προστατέψει και από αυτές.

Μην ξεχνούμε λοιπόν: «Μέσα στα μαύρα τα μεσάνυχτα, μην περιμένετε βοήθεια από την τύχη σας. Να έχετε τα μάτια σας ορθάνοιχτα!» ■